

IV. Satamahallitus.

Satamahallituksen vuodelta 1927 antama kertomus oli seuraava:

Hallituksen jäsenistö. Hallitukseen kuuluivat vuonna 1927 puheenjohtaja satamalaitoksen johtaja O. E. Jaatinen ja Helsingin rakennuskonttorin satarakennusosaston työpäällikkö S. Randelin itseoikeutettuina jäseninä sekä kaupunginvaltuuston valitsevat jäsenet filosofianmaisteri G. Estlander, kirjaltaja K. F. Hellgren, johtaja J. Palin, filosofiantohtori H. Ramsay, joka samalla toimi varapuheenjohtajana ja varakonsuli K. Seidenschneur.

Kokoukset y. m. Vuonna 1927 kokoontui hallitus 21 kertaa. Samaan aikaan asetettiin komiteoita valmistelemaan eri kysymyksiä sekä valittiin jäseniä muutamaiin rahatoimikamarin asettamiin komiteoihin.

Diaareihin vietyjä asioita oli kaikkiaan 455, joista suurin osa ratkaistiin vuoden varrella. Hallituksen puolesta lähetettyjen kirjelmäin ja lausuntojen lukumäärä oli 309.

Tärkeimmät vuoden varrella käsitellyt asiat. Antaessaan tammikuun 11 p:nä rahatoimikamarille kamarin pyytämän lausunnon Brändön tilan ostamista koskevassa asiassa huomautti hallitus samalla, että mainittu tila vesialueineen voisi olla kaupungin satamille merkityksellinen sikäli että kaupungilla olisi tilaisuus, liikenteen etua silmällä pitäen, järjestää olot tilaan kuuluvilla vesialueilla niin ettei siellä voitaisi ryhtyä kaupungille haitallisiin toimenpiteisiin kuten viime aikoina oli tapahtunut muualla sataman läheisyydessä.

Samana päivänä myönnettiin Ängfartygsaktiebolaget Kusten nimiselle yhtiölle 40 % alennus satamamaksuista vuodelta 1926. Samanlainen alennus myönnettiin helmikuun 1 p:nä Ängfartygsaktiebolaget Ebba Munck ja Lovisa ängfartygsaktiebolag nimisille yhtiöille sekä Suomen höyrylaivaosakeyhtiölle.

Satamaliikennekonttorin esityksestä päätti hallitus tammikuun 11 p:nä korottaa kuntoonpanemattomilla satama-alueilla vuokratuista varastopaikoista suoritettavan vuokramaksun 20 pennistä 30 penniin m² viikossa helmikuun 1 p:stä lukien.

Helmikuun 1 p:nä kaupunginvaltuustolle lähetetyssä kirjelmässä pyysi hallitus vahvistusta satamalaitoksen johtajaa, satamaliikennekonttoria ja satamakannantakonttoria varten laadituille ohjesääntöehdotuksille.

Kauppa- ja teollisuusministeriön pyydettyä hallitukselta tietoja Hietalahden sulkutelakka- ja konepaja osakeyhtiön valtioneuvostolle tekemän tarjouksen johdosta hankkia veistämöalueensa viereen 5,000—6,750 tonnin suuruinen kuiva telakka päätti hallitus helmikuun 1 p:nä ministeriölle antamassaan lausunnossa siinä mainituilla perusteilla kannattaa mainitun yhtiön tarjousta, ehdolla että telakka varustetaan sellaisilla laitteilla, jotka tekevät sen käyttämisen mahdolliseksi myöskin talviseen aikaan. Samalla ilmoitet-

tiin ministeriölle, että tällaista telakkaa varten voitiin varata sopiva paikka kaupungin satama-alueella.

H. Borgström J:r tobaksfabrik aktiebolag nimisen yhtiön anottua saada varastomaksua suorittamatta pitää varastossa makasiinissaan Katajanokan pohjoissatamassa tehdasliikettään varten tuotua raakatupakkaa hyväksyi hallitus helmikuun 15 p:nä anomuksen 1 vuoden ajaksi saman kuun 9 p:stä lukien.

Kirjelmässä maaliskuun 8 p:ltä esitti hallitus, että rahatoimikamari myöntäisi käyttövaroistaan 29,117 markkaa »The Port of Helsinki» nimisen satamalaitoksen johtajan tekemän käsikirjan painatuskustannusten suorittamiseksi.

Puheenjohtajan esityksestä päätti hallitus samana päivänä maataloushallitukselta pyytää tietoja toivomuksista, jotka voin ja juuston viennin kannalta katsoen olisi huomioonotettava satamavarastorakennuksia uudistettaessa.

Maaliskuun 8 p:nä antoi hallitus rahatoimikamarille lausunnon erään valtion asettaman komitean laatiman mietinnön johdosta, joka koski lento liikenteen järjestelyä Helsingissä.

Rahatoimikamarin tiedustelun johdosta ilmoitti hallitus kirjelmässä maaliskuun 29 p:ltä, ettei sillä ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että myrskyvaroitukset toistaiseksi annettaisiin palotornista.

Helsingfors segelklubb nimisen seuran anomuksen johdosta saada vuokrata osa Iso-Pässi nimistä saarta, ilmoitti hallitus kirjelmässään rahatoimikamarille huhtikuun 12 p:ltä, ettei hallituksella ollut mitään muistuttamista vuokraamista vastaan, ehdolla kuitenkin, ettei vuokra-aikaa ulotettaisi pidemmäksi kuin 1934 vuoden loppuun.

Samana päivänä päätti hallitus vuodeksi 1927 määrätä venemaksun Salmisaareen rakennetun venelaiturin käyttämisestä 30 markaksi pienempiä ja 60 markaksi suurempia aluksia varten tarkoitetuista venepaikoista.

Finnish Lumber Manufactures American Export Association nimisen yhtymän anomuksen johdosta saada vuokrata Lapinniemen tontit 1, 2, 3, ja 4 päätti hallitus heinäkuun 7:ntenä päivätysssä kirjelmässään rahatoimikamarille vastustaa tonttien vuokraamista, koska ne hallituksen mielestä olivat aiottuun tarkoitukseen sopimattomat.

Sittenkun Aktiebolaget Tolfvan osakeyhtiö oli päättänyt saada määräajaksi, korkeintaan 100 vuodeksi, vuokrata kaupungille kuuluvan Käärme saaren sitä ympäröivine vesialueineen, ilmoitti hallitus kirjelmässä elokuun 15 p:ltä rahatoimikamarille, ettei mainittu saari eikä sitä ympäröivä vesialue ollut satamatarkoituksiin tarpeellinen, minkä vuoksi hallitus puolsi mainittua anomusta hyväksyttäväksi, kuitenkin ehdolla, ettei vuokra-aikaa määrättäisi 25 vuotta pidemmäksi.

Elokuun 30 p:nä esitettiin hallituksen ehdotus talousarvioksi vuodelle 1928 sekä satamaliikennekonttorin ja satamakannantakonttorin laatimat ehdotukset sanottujen konttorien talousarvioksi.

Kysymyksen herättyä eräiden maa-alueiden Botbyssä hankkimisesta kaupungille ja rahatoimikamarin pyydettyä hallitukselta lausuntoa asiasta, päätti hallitus syyskuun 12 p:nä antaa siitä epävän lausunnon, koska nykyisin ei voida arvostella, olisiko puheenalaisten alueiden hankkiminen tarpeellinen yleisiä kunnallisia tarkoituksia varten tulevaisuudessa ja mainittuja alueita ei ainakaan 30—50 vuoteen tarvittaisi kaupungin satama-alueen laajentamiseksi.

Tehdyn anomuksen johdosta hyväksyi hallitus lokakuun 4 p:nä kaupun-

gin omistamilla jäänsärkijäläivoilla palvelevalle miehistölle ylittuneista maksettavan korvauksen 7 markaksi tunnilta.

Samana päivänä antoi hallitus rahatoimikamarille lausunnon Aero osakeyhtiön liikennemaksun alentamista koskevan anomuksen johdosta.

Sittenkun rahatoimikamari oli ilmoittanut, että lentosataman hallinta oli marraskuun 1 p:nä siirtyvä satamahallitukselle, päätti hallitus lokakuun 4 p:nä rahatoimikamarille tehdä esityksen siitä aiheutuvista lisäyksistä kaupungin meno- ja tuloarvioon.

Lokakuun 4 p:nä lähetettiin kaupungin yleisten töiden hallitukselle ehdotusta lentohalliksi koskeva kirjelmä ja marraskuun 15 p:nä teki satamahallitus esityksen asiasta rahatoimikamarille.

Lokakuun 4 p:nä päätti hallitus, että venelaiturimaksut ovat 1928 vuoden alusta alkaen kannettavat satamaliikennekonttorin tekemän ehdotuksen mukaisesti.

Marraskuun 8 p:nä päätti hallitus rahatoimikamarilta pyytää, että hallituksen hyväksymä ehdotus tariffiksi, jonka mukaan Helsingin kaupungissa kannetaan lentokoneiden laskeutumis- ja oleskelumaksuja, vahvistettaisiin.

Samana päivänä vahvisti hallitus luotsaustaksan kaupungin satama-aluetta varten.

Samana päivänä antoi hallitus rahatoimikamarin pyytämän lausunnon kaupungin viranpitäjien ja työntekijäin palkkojen ja eläkkeiden järjestämistä koskevassa asiassa.

Marraskuun 15 p:nä pyysi hallitus rahatoimikamaria antamaan kaupungin yleisten töiden hallitukselle toimeksi laatia ehdotuksen uudeksi tullipaviljongiksi.

Sittenkun kaupunginvaltuuston komitea, joka oli asetettu tekemään ehdotuksen kaupungin viranpitäjiltä vaadittavaa kielitaitoa koskevassa kysymyksessä, oli pyytänyt hallitukselta lausuntoa ehdotuksensa johdosta, päätti hallitus joulukuun 13 p:nä muutamain muutoksin kannattaa komitean ehdotusta.

Aktiebolaget Klippan nimisen yhtiön pyydettyä rahatoimikamarilta vuokravälikirjansa pidentämistä, päätti hallitus samana päivänä rahatoimikamarille ilmoittaa katsovansa välikirjaa voitavan pidentää korkeintaan 5 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1929 lukien 20,000 markan suuruista vuotuista vuokraa vastaan.

Satamaliikennekonttorin vuodelta 1927 antama kertomus oli seuraava:

Helsingin satamassa kävi vuoden varrella 7,309 rannikkolaivaa, jotka edustivat 345,458 nettorek.tonnina sekä 2,583 ulkomailta tullutta laivaa, rekisteritonninluku oli 1,361,062 nettorek. tonnia eli yhteensä 9,892 laivaa, tonniluvuiltaan 1,706,520 nettorek.tonnina. Tämän lisäksi tuli vielä 82 höyry- ja moottorialusta, edustaan yhteensä 15,268 nettorek.tonnina, jotka päivittäin kävivät satama-alueella ja maksoivat satamamaksunsa viikottain. Vertaus vuoteen 1926 osoittaa, että rannikkoliikennealusten luku vuonna 1927 lisääntyi 854 laivalla ja tonnimäärä 7,233 nettorek. tonnilla sekä ulkomailta kulkevien laivojen luku 784 laivalla ja niiden tonnimäärä 393,475 nettorek. tonnilla, joten vuoden 1927 koko tonniluku edelliseen vuoteen verrattuna lisääntyi 400,708 nettorek.tonnilla. Satamain paikallisliikenne lisääntyi 1,293 nettorek.tonnilla. Tämä suuri lisäys, 784 laivaa ulkomaanliikenteessä, vuoteen

1926 verrattuna johtui siitä, että liikenne talvella 1926 loppui jo 17 p:nä tammikuuta ja alkoi vasta 16 p:nä huhtikuuta, joten syntyi 3 kuukauden seisaus liikenteessä, kun taas liikenne vuonna 1927 jatkui koko vuoden.

Katajanokan kuusi sähkөнosturia oli käynnissä 6,384 tuntia, eli 2,593 tuntia enemmän kuin edellisenä vuonna ja 25 tonnin nosturi 598 tuntia, eli 29 tuntia enemmän kuin edellisenä vuonna. Kaksi 2 ½ tonnin nosturia muutettiin toukokuun 19 ja 30 p:nä makasiinien n:ot 9 ja 10 väliseltä laiturilta makasiinin n:o 7 edustalla olevalle kentälle Rahapajanrannassa, mikä toimenpide suuresti helpotti töitä siellä, ja voitiin nostureita yleensä enemmän käyttää, joka huomataan siitäkin, että niitä oli käytetty lähes kaksi kertaa niin paljon kuin edellisenä vuonna.

Satamajäänsärkijä Hercules avusti vuonna 1927 satamissa 182 laivaa laitureista ja laitureihin, vuonna 1926 62. Tämä lisäys edelliseen vuoteen verrattuna johtui siitä, että satamajäänsärkijä talvella 1926 jo 3 p:nä tammikuuta kovassa jäässä mursi potkuriakselinsa ja myös siitä että meriliikenne oli pysäyksissä 3 kuukauden ajan.

Satamakannantakonttorin vuodelta 1927 antama kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Viranpitäjät. Konttorin viranpitäjistä erosi vuoden kuluessa 1 vanhempi kassanhoitaja, 2 vaakavahtimestaria ja 1 hissikoneenkäyttäjän apulainen.

Veloitus. Talousarvion lukuun Satamat merkittävät maksuja pantiin vuonna 1927 maksettavaksi yhteensä 28,458,487:50 markkaa, vastaten 22,968,339:85 markkaa edellisenä vuonna. Lisäys oli siis 5,490,147:65 markkaa. Vuoden talousarvion verrattuna maksuunpano osoitti 5,260,651:50 markan ylitystä, niinkuin allaolevasta yhdistelmästä näkyy:

	Lasketut tulot, Smk.	Todelliset tulot, Smk.	Ylijäämä (+) tai vajeaus (-), Smk.
Tuulaaki kaupunkiin osoitetuista sekä vientitavaroista	8,500,000	1) 10,588,001 85	+ 2,088,001 85
Tuulaaki muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista	220,000	2) 421,903 25	+ 201,903 25
Liikennemaksut	10,500,000	3) 12,487,861 80	+ 1,987,861 80
Makasiinivuokrat	175,000	183,974 10	+ 8,974 10
Satamamaksut	2,700,000	4) 3,493,537 —	+ 793,537 —
Nosturimaksut	240,000	341,500 —	+ 101,500 —
Punnitusmaksut	3,000	2,394 90	— 605 10
Maksut aluksille annetusta vedestä	300,000	349,409 80	+ 49,409 80
Paikanvuokrat satama-alueilla	250,000	329,370 80	+ 79,370 80
Venelaiturimaksut	75,000	79,800 —	+ 4,800 —
Satamajäänsärkijämaksut	140,000	104,400 —	— 35,600 —
Helsingin makasiini osakeyhtiön suoritet- tava korvaus satamakannantakonttorin IV haaraosaston kirjanpitäjän palkka- uksesta	94,836	76,334	— 18,502
Yhteensä	23,197,836	28,458,487 50	+ 5,260,651 50

1) Siitä palautettiin 6,275:83 markkaa. — 2) Jyväskylän tullikamarilta 107,913:55 markkaa, Lahden tullikamarilta 101,278:80 markkaa, Tampereen tullikamarilta 159,686:50 markkaa ja Hämeenlinnan tullikamarilta 53,024:40 markkaa. — 3) Siitä palautettiin 6,538:60 markkaa. — 4) S:n 279,730:10 markkaa.

Koko maksuunpanosta veloitti pääkonttori 8,953,334: 95 markkaa, haaraosasto I 4,662,229: 80 markkaa, haaraosasto II 3,856,014: 85 markkaa, haaraosasto III 4,962,482: 70 markkaa ja haaraosasto IV 6,024,425: 20 markkaa.

Vientitavarain tuulaakimaksut nousivat yhteensä 2,375:75 markkaan. Liikennemaksujen kokonaisuuteen sisältyivät maksut ulkomailta tulleista tavaroista 11,282,981: 75 markkaa, maasta viedyistä tavaroista 942,809: 85 markkaa sekä tavaroista, jotka vesitse olivat saapuneet oman maan paikkakunnilta 262,070: 20 markkaa. Ulkomailta maahan tuotujen yleisestä varastosta otettujen tavaroiden tuulaaki- ja liikennemaksut nousivat 3,600,877: 60 markkaan; nämä maksut veloitettiin haaraosastoissa I ja IV.

Vuonna 1926 oli veloitusilmoituskirjoja kaikkiaan 208,872, niistä 168,926, joiden maksut olivat niin suuret että niille oli kirjoitettu verokuitit. Kertomusvuonna nousi näiden viimeksimainittujen ilmoituskirjojen luku 228,651: en, ollen siis lisäys, edelliseen vuoteen verrattuna, 59,725.

Kannanta. Vuoden kuluessa veloitetusta määrästä 28,458,487: 50 markasta, kertyi vuoden aikana 28,318,028: 20 markkaa, vastaten 99.5 %, jota tulosta oli pidettävä erittäin tyydyttävänä. Vuoden alkaessa oli vuosilta 1917—26 perimättä 177,095: 94 markkaa, mistä määrästä vuoden varrella kertyi 103,668: 96 markkaa eli 58.5 %. Joulukuun 31 p:nä 1927 suorittamatta olevat maksut, 200,030: 17 markkaa, jakautuivat eri vuosien kesken seuraavasti ¹⁾:

	Maksuunpantu määrä, Smk.	Siitä perimätön määrä, Smk.		Maksuunpantu määrä, Smk.	Siitä perimätön määrä, Smk.
1917	532,922: 23	814: 14	1922	²⁾ 11,471,726: 33	2,887: 73
1918	609,522: 28	—: —	1923	14,602,689: 04	10,814: 87
1919	4,469,760: 48	269: 57	1924	15,701,115: 85	15,626: 61
1920	5,226,002: 40	182: 56	1925	21,998,682: 90	12,754: 27
1921	9,307,087: 07	3,246: 67	1926	22,968,339: 85	12,980: 15
			1927	28,458,487: 50	140,453: 60

Kertomusvuoden perimättömistä maksuista kertyi jo vuoden 1928 tammikuun aikana 91,436: 90 markkaa. Koko määrästä valvottiin vuoden kuluessa eri konkurseissa yhteensä 5,364: 30 markkaa.

Tullipakkahuoneen ulkopuolella olevain tavarain punnitus. Tullipakkahuoneiden ulkopuolella olevain tavarain punnitukseen käytti tähän tarkoitukseen asetettua vaakamestarina 32 liikettä, joiden laskuun punnittiin 36.8 tonnia erilaatuisia tavaroita. Bruttotulot tekivät 66,432 markkaa, josta tuli vaakamestarin osalle 33,216 markkaa, mistä määrästä vähennetään vaakojen vuokra- ja korjauskustannukset, sekä vaakamestarin palkkaamien punnitusapulaisten osalle 33,216 markkaa. Vaakamestari ei nauti mitään palkkaa kaupungilta, mutta hänellä on 1,200 markan suuruinen vuotuinen vuokra-avustus.

Menot ja tulot ³⁾). Konttorin vuoden 1927 menosääntö päättyi 2,757,121: 25 markkaan, jota vastoin todelliset menot nousivat 2,668,549: 28 markkaan. Konttorin 16 menoerästä 13 osoitti säästöä, jota vastoin palkkausten, tavarahissien käyttökulujen sekä tarverahojen määrärahat ylitettiin yhteensä 25,510: 85 markalla.

¹⁾ Vuosien 1917—20 tietoihin eivät sisälly silloisen satamakonttorin, nykyisen satamaliikennekonttorin, veloittamat maksut; tuulaaki muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista on luettu mukaan ainoastaan vuosina 1925, 1926 ja 1927. — ²⁾ Näistä 57,507: 50 markkaa Helsingin makasiiniosakeyhtiön maksuunpanemia. — ³⁾ Yksityiskohtaiset tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 12. 1927.

Tulot sitävastoin ylittivät melkoisesti, 5,260,651:50 markalla, tulosään-
nössä arvioidut. Tämä edullinen tulos vuonna 1927 johtuu siitä, että meri-
liikennettä voitiin ylläpitää kautta vuoden, mikä voitaneen lukea toisen
Porkkalan reitin ansioksi, se kun osoittautui soveliaaksi suuremmillekin lai-
voille talvikuukausien aikana. Tulot olivatkin ennen saavutetuista suurim-
mat, ja olisivat ne olleet suuremmatkin, ellei pitkäaikainen työnsulku metalli-
teollisuuden alalla olisi vaikuttanut ehkäisevästi rautatavaroiden maahan-
tuontiin.
